

75 godina postojanja i rada Istorijškog arhiva Požarevac

Jasmina Nikolić

Obljetnica – 75 godina postojanja i rada Istorijškog arhiva Požarevac, nije samo prilika da se u hodu zastane i razmotri pređeni put, ukupan razvoj i uspjeh, već ujedno prilika i obaveza da se sagledaju zadaci i vizije budućeg razvoja. To je i trenutak sjećanja na sve one koji su u ovoj ustanovi radili prije nas, koji su pridonijeli da se sačuva arhivska građa u depoima Istorijškog arhiva Požarevac. Stoga, obilježavanje ovakve obljetnice za sve koji su vezani za arhivsku struku, povjesničare, javne i kulturne djelatnike, publiciste i druge, predstavlja i svojevrsan pogled u budućnost ove djelatnosti.

Tijekom 75 godina uspješnog postojanja i vrijednog rada na očuvanju arhivske građe kao kulturnog nasljeđa, ova je ustanova postala prepoznatljiva i visoko pozicionirana u krugovima domaće i inozemne stručne javnosti. Istorijški arhiv Požarevac povezo je mnoge do sada nedostupne i nekonvencionalne aspekte viđenja kulture i povijesti, pridonoseći promociji grada i arhiva inicijativom da Požarevac i Braničevski upravni okrug integrira u cjelokupnu povijest Srbije. Svoje putovanje kroz vrijeme, u dugotrajnom procesu osvjetljavanja povijesnih tragova i pronalaženja novih svjedočanstava u arhivskim dokumentima, Istorijški arhiv Požarevac nastavlja u dosadašnjem obliku, postavljajući sebi stalno nove zadatke, još više standarde i ciljeve.

Svečanim prijemom i akademijom u svečanim salonima Skupštine Grada Požarevca 30. lipnja 2023. obilježeno je 75 godina postojanja i rada Istorijškog arhiva Požarevac. Brojnim uzvanicima i gostima iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije i Hrvatske obratili su se gradonačelnik Grada Požarevca Saša Pavlović, direktor Državnog arhiva Srbije dr. sc. Miroslav Perišić i direktorica Istorijškog arhiva Požarevac dr. sc. Jasmina Nikolić.

Gosti na svečanom prijemu i akademiji povodom jubileja 75 godina IAP, Skupština Grada Požarevca, 30. lipnja 2023.

Gradonačelnik Saša Pavlović ukazao je na značaj rezultata rada Istorijškog arhiva Požarevac, koji predstavlja ponos grada, i podsjetio na njegove aktivnosti: „Obavljate veoma važan posao na polju očuvanja kolektivnog sjećanja. To činite isključivo koristeći materijalne dokaze koji svim dobro namjernim povjesničarima ne daju prostora za tumačenje prošlosti onako kako se ona nije dogodila. Arhiv je nadležan za zaštitu arhivske građe svih pravnih subjekata koji nisu republički organi i organizacije, a djelatnost obavljaju na teritoriji Braničevskog upravnog okruga. I pored toga, poznate su vaše izložbe, izdavačka djelatnost, promocije i predavanja s temama koje su interesantne publici i izvan područja našeg okruga. Još jedan dokaz velikog ugleda koji uživajte je i suradnja s renomiranim institucijama poput Vojnog arhiva, Vojnog muzeja Ministarstva obrane, s Ministarstvom kulture... Proizvod te suradnje je i vaš izlazak na europsku scenu kulturno-povijesnih događanja koja se ogledala u izložbi „Srbija u Velikom ratu 1914–1918“,

Gosti na svečanom prijemu i akademiji povodom jubileja 75 godina IAP, Skupština Grada Požarevca, 30. lipnja 2023.

postavljenoj i u Parizu 2019. godine. Uzevši u obzir sve nabrojano, dovoljno je razumjeti da danas prisustvujem proslavi jubileja vrlo značajne ustanove s područja kulture i povijesti ne samo u domaćim okvirima, već i mnogo šire. Ipak, sve to je samo kap u moru djelatnosti i rezultata koje je Istorijški arhiv Požarevac ostvario. Uvjeren sam da su veliki uspjesi tek pred vama.“, istaknuo je gradonačelnik.

Direktor Državnog arhiva Srbije dr. sc. Miroslav Perišić je, oslanjajući se na rečenicu ispisanu na logotipu požarevačkog arhiva: „Putujte sa nama kroz vrijeme, mi čuvamo povijest“, govorio o značaju arhiva i arhivistike za svaku državu, narod, pojedinca, naglasivši kako pamćenje čuvano u povijesnim arhivima ima neizmjernu snagu, a čiji je značajan dio Istorijški arhiv Požarevac. Govoreći o najznačajnijem zadatku arhiva – da zaštiti naslijeđeno – dr. sc. Miroslav Perišić se osvrnuo na novi izazov koji predstavlja elektronski arhiv istaknuvši da, osim prednosti, on sa sobom nosi i brojne rizike.

Direktorica Istorijškog arhiva Požarevac dr. sc. Jasmina Nikolić istaknula je nastojanje svih u arhivima da svojim trudom i djelima obogate zajedničke vrijednosti te kulturu i nasljeđe predstave ostatku svijeta na najbolji način: „Naše današnje okupljanje u Domu načelstva Okružja požarevačkog, podignutom prije 135 godina, povijesni je trenutak koji će ostati biljeg naše odanosti povijesti, kulturi i tradiciji. Svi mi zajedno, razumijevajući značaj jedinstvenosti izvora koji neumoljivo točno svjedoče o prošlosti, usmjeraavajući nas ka godinama koje dolaze, obogaćujemo vlastiti život i život ljudi pored nas“.

Predstavljajući najznačajnija dostignuća tijekom decenija rada, naglasila je: „Svi mi i oni koji dolaze poslije nas, ukorjenjuju smisao vlastitog života i života naše zajednice na kulturnom identitetu koji traje vjekovima. Korijene sjećanja, koje kroz arhivsku građu svakodnevno prikupljamo, obrađujemo i čuvamo, i o kojima svjedočimo iznoseći istine na svjetlo naših dana, svjedočimo i o teškim danima naše povijesti i o slavnim događajima, koji su ugrađeni u identitet naše državnosti. Radeći ovaj uzvišeni posao, mi danas, povezujemo ono što je bilo jučer, s onim što će tek doći. To je i naša misija, naše profesionalno i životno opredjeljenje i osobno stvaralačko zadovoljstvo“.

„Kada se ponovo, nakon idućih 75 godina, neke nove generacije budu okupljale na ovom istom mjestu, sjećat će se nas i naših dijela. Nadam se da će reći: sretni smo zbog naših predaka, koji su sačuvali tragove, ostavili zapise i naučili nas da stvaramo prijatelje, ljubimo svoj rod i one koji, u dobroj ljudskoj volji, s nama i pored nas žive“, istaknula je direktorica Arhiva i poručila:

„Radujmo se svakom novom danu koji ćemo u miru i radosti provoditi baveći se samo znanošću, kulturom, umjetnošću i djelima humanosti, slaveći slavne dane prošlosti, slaveći život i djela našeg roda i svih dobrih ljudi. Putujte s nama kroz vrijeme – Mi čuvamo povijest“.

Događaju su prisustvovali predstavnici Ministarstva obrane i Vojske Srbije, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde, Ministarstva prosvjete, Braničevskog upravnog okruga, Grada Požarevca, Općina

IZVORI:

Adrijana Maksimović, Istorijški arhiv Požarevac – 75 godina sa nama, u: Nedeljnik Braničevskog okruga „Reč naroda“, str. 12, 4. jul 2023;

Dr Miroslav Perišić govorio je na obeležavanju 75 godina od osnivanja Istorijškog arhiva u Požarevcu, objavljeno 5. jula 2023. godine, na: <https://arhivsrbijske.rs/novosti/320/kompletna-objava>

Regionalna televizija Sat TV Požarevac, tv-prilog Jubilej Istorijškog arhiva Požarevac 75 godina postojanja i rada, <https://www.youtube.com/watch?v=u61FamBTbqg>

Istorijški arhiv Požarevac: www.arhivpozarevac.org.rs/korisnici/projektiistorijskogarhivapozarevac

Veliko Gradište i Malo Crniće, Eparhije Braničevske SPC, Kriminalističko-policijskog sveučilišta u Beogradu, Povijesnog instituta SANU Beograd, Instituta za noviju povijest Srbije u Beogradu, Međunarodnog instituta za istraživanje katastrofa u Beogradu, Međunarodnog centra za arhivska istraživanja ICARUS, ICARUS Hrvatska u Zagrebu te EURBICA/ICA u Parizu, Nacionalnog tima platforme „Srbija stvara“ pri kabinetu Predsjednika Vlade Republike Srbije, Državnog arhiva Srbije, Arhiva Bosne i Hercegovine u Sarajevu, Državnog arhiva Sjeverne Makedonije u Skoplju, Arhiva Jugoslavije, Vojnog arhiva Ministarstva odbrane Republike Srbije, Narodne biblioteke Srbije u Beogradu, Arhiva Vojvodine u Novom Sadu, direktori brojnih arhiva i muzeja iz Srbije sa suradnicima (iz Beograda, Novog Sada, Kraljeva, Zajčara, Užica, Vranja, Smedereva, Smederevske Palanke, Subotice, Sente), direktori javnih poduzeća, javnih ustanova, osnovnih i srednjih škola iz grada Požarevca, privrednih organizacija iz Beograda, Smedereva i Požarevca, nekadašnji i sadašnji članovi upravnog i nadzornog odbora Arhiva te predstavnici tiskanih i elektronskih medija i drugi gosti.

U čast obljetnice, Istorijški arhiv Požarevac objavio je, u okviru svojih edicija, posebno izdanje Bibliografija časopisa Zapisi – Godišnjak Istorijškog arhiva Požarevac, 2012-2022, brošuru Ekspresije prošlosti – kalendar kroz arhivalije meseca, set arhivskih fotografija s kalendarom Putujte sa nama kroz vreme – mi čuvamo istoriju – 75 godina sa vama, deplijan Fond Stara i retka knjiga 1752-1864, poster i pozivnice. ■

Dr. Miroslav Perišić i dr. Jasmina Nikolić

Obljetnički plakati 75 godina IAP